

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

X. De Rescripti unius ex pluribus, super eodem negotio impetratis,
Prælatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

Demum ab eodem Oratore ad hoc specialiter electus, Palao *Tract. 3. disp. 6. p. 15. §. 5. n. 1.* & Busenbaum *Medulla Lib. 1. Tract. 2. cap. 4. in Appendice.*

160. Dubium est, an rescripto Apostolico deputatus executor subdelegandò wices suas committere valeat alteri. *Iustitiæ rescripto delegato iudici id regulariter permissum, statuetur infra tit. 29. à n. 15.* De Gratia rescriptorum executoribus dubitandi ratio est; quod literis in forma *Dignum* Concessis apponi soleat clausula, *Si per diligentem examinationem eum ad hoc idoneum esse repereris, super quo conscientiam tuam oneramus*, quâ personæ electionem, & ademptionem facultatis subdelegandi denotari, volunt Baldus in *6. Si pro debilitate 3. de Offic. deleg. n. 6.* Jalon in *l. A iudice 5. C. de Judiciis n. 11. limit. 5.* & Peregrin. in *Rubr. de Offic. deleg. n. 7.* ut saltem de personæ idoneitate examen subdelegando alteri nequeat committi; vel, si hoc valeat, ipsa tamen beneficii collatio ab executeore in alterum nequeat transferri, *Piascius Pmx. Episc. p. 2. cap. 4. n. 8.* quòd ea sit nudum ministerium & executio, cujus subdelegatio inhibita est *c. §. fin. de Offic. deleg.* Sed contra apertas decisiones Bonifacii VIII. & Clement. V. commissiones Apostolicas, quibus certæ personæ de beneficio provideri Papa mandat, per subdelegationem in alios transferri permittentium, *c. Is cui 12. de Offic. deleg. in 6. & Clement. unic. eadem Rubr.* & solummodo expipientium commissiones, quibus, nullâ certâ personâ expressâ, ut Ecclesiæ de persona idonea non nominata præficiatur, Papa mandat: quas decisiones secuti, Panormit. in *c. fin. cit. §. Is autem n. 7.* Felinus in *§. cit. n. 2.* Ugolin. *de Presb. Episc. cap. 4. §. 7. n. 2.* & Garcias *cit. cap. 2. n. 10.* proposita-

rum literarum executionem in totum, five quoad examen & collationem, subdelegandò aliis committi posse, docent; quòd, ubi Papa certâ personam, cui de beneficio providendum est, designat, ullâ speciali industriæ electione opus non fit; cum ferè parum interfit, an ab executeore delegato per se vel per alium provideatur.

Neque his obstat clausula, *Tuam conscientiam oneramus* quia ista non denotat electionem industriæ personæ, sed solummodo declarat officium executoris; quòd, cum ipso Jure tacite insit, licet non exprimat, specialem personæ electionem non denotabit; cum, quæ Jure insunt, expressa speciale aliquid non operentur, Panormit. & Felin. *l. cit.* Neque etiam literarum executio nudum ministerium est, cum per se includat jurisdictionem & cognitionem de provisi idoneitate & de jure contradictorium, compescendorum, si de facto solum contradicere intelligantur, Panormit. in *§. fin. cit. n. 6.*

ARTICULUS X.

De Rescripti unius ex pluribus, super eodem negotio impetratis, Prælatione.

SUMMARIUM.

162. Rescripti executioni locus non est ante ejus præsentationem.
163. Ex duobus Justitiæ rescriptis prius prævalet:
164. Nisi in posteriori ejus mentio fiat.
165. Etiam ex duobus Gratia rescriptis prius,
166. Quatuor casibus exceptis, præferuntur:
167. Lit.

167. Licet utrumque simul impetratum sit.
 168. Rescriptum speciale derogat generalis.
 169. Nisi istud quaesitum sit ius in re.
 170. Si generale vel speciale utrumque sit, id quod magis speciale,
 171. Vel prius derogat posteriori.

162. **R**escriptorum Apostolicorum executioni locus non est, ante eorum delegato iudici vel alteri executori factam praesentationem, c. Super eo 12. de Appellat. ut, licet quis causam vel negotium suae executioni commisit sciat, illius tamen praesentationem suscipere nequeat, antequam rescriptum Originale vel authenticum sibi praesentatum receperit, Panormit. in c. Cum in iure 31. de Offic. deleg. n. 6. Speculat. Tit. de Rescript. present. a n. 3. Gomez in c. Statutum 11. in 6. 163. n. 60. & Garcias p. 6. de Benefic. cap. 2. num. 16. qua de re sermo redibit Tit. 29. n. 43. Quoniam verò non raro super una eademque causa vel negotio duo plurave rescripta Apostolica, aliquando ab eodem, aliquando à diversis impetrata, delegatis iudicibus vel executoribus praesentantur

Dubium & quaestio est, quodnam ex duobus pluribusve eiusmodi rescriptis alteri praefendum & mandandum sit executioni.

Et quidem, si ea Iustitiae sint, & posterius mentionem non faciat prioris, hoc sive prius impetratum intra annum praevaleat: posterius autem tanquam subreptitium exceptionis ope irritari, dictum est n. 48. nisi tamen rescripto suo qui prius impetravit, expressè vel tacite renuntiasset, Laiman in c. Caterum 3. n. 3. Quin, si prius communi utriusque partis consensu fuisset impetratum, non so-

lùm posterius ab earum una ad alios iudices, altera parte ignorante nullaque prioris mentione facta, impetratum subreptitium foret: sed etiam pars hoc impetrans adversae parti in expensis propterea, v.g. ad citationem ex secundo rescripto factam in iudicium veniendo, factis esset condemnanda, c. cit. V. Verum; cum, quòd Papa iudices communi partium consensu constitutos revocare non solet ad instantiam unius: tum verò; quòd, cum literas ad alios iudices dolose impetrans injusta causa sit ejusmodi expensarum, in his adversae parti meritò condemnetur; ut puniatur in eo, in quo deliquit, c. Literas 13. de Temp. Ordinat. Et. fin. ibid. in 6. Laiman in c. Caterum cit. n. 8. & 161. Gonzalez n. 6. Si verò prioris rescripti mentio fiat in posteriori, hoc praevalebit & causae cognitio definitioque pertinebit ad iudices eò delegatos; quòd tali casu Papa causam à iudicibus priori rescripto delegatis avocasse, & illis commississe intelligatur, Laiman in c. cit. n. 5.

Si autem rescripta sint Gratiae, v.g. duae gratiae Expectativae vel Mandata de providendo alicui de beneficio, in certa Ecclesia vacante vel proximè vacaturo, opus est distinctione; vel enim utrumque rescriptum est ad unum idemque & certum beneficium sive, ut DD. loquuntur, ad certum corpus beneficii, vel solummodo ad certam Ecclesiam sive ad beneficium in ea vacans aut proximè vacaturum?

Si prius, & quodnam ex duobus rescriptis prius impetratum & expeditum sit, appareat, procul dubio id praefendum & mandandum est executioni: posterius verò, prioris mentionem non faciens, subreptitium ipsòque Jure invalidum est, iuxta dicta n. 33. junctò n. 73. ut ejus impetrator beneficium consequi

A a etiam

etiam nequeat, licet impetrator primi in istius præsentatione negligens fuisset, Panormit. in c. Capitulum 30. n. 3. in fine.

Si posterius, & rescriptum solummodo ad beneficium in Ecclesia vacans aut proximè vacaturum referatur, secundum quidem à subreptione immune & validum, ei tamen regulariter præferendum, & executioni mandandum est primum: etiamsi secundum Ordinario vel alteri executori ante fuerit præsentatum, ex Constitutione Bonifacii VIII. relata c. Tibi qui 12. in 6. ut tali casu fere Data, non Præsentationis tempus inspiciendum, & locus sit Regulæ, Qui prior est tempore, potior est jure, quæ est 54. in 6. Quod multò magis procedit in literis gratiæ super beneficio vacante expeditis in forma Dignum: & omnium maximè in impetratis in forma Gratiosa, c. Eum cui 7. de Præb. & dignit. in 6. partim propter posterius, sine priorum mentione impetratarum, subreptionem: partim verò; quòd his non sola spes vel jus respiciens eventum vacationis: sed ad beneficium jam vacans, multòque fortiùs jus: jmd in forma Gratiosa obtentis & continentibus gratiam perfectam, ipsum jus in re & quasi dominium beneficii proviso acquiratur, Anchoranus in c. Eum cui cit. not. 5. & ibi Laiman n. 1.

166. Hæc tamen gratiæ Expectativæ & de providendo Mandati priùs impetrati prælatio Regularis duntaxat, non perpetua est; cum non desint atque à Franco in c. Tibi qui cit. n. 8. & Felino in c. Capitulum cit. n. 5. referantur plures casus, quibus gratia Expectativa & de providendo Mandatum posterius præferatur priori: veluti

Primò, si priùs impetratâ ejusmodi gratiâ seu rescriptò expressum esset cer-

tum tempus v.g. mensis, intra quem, à vacationis notæ die computandum, impetrator literas Ordinario vel alteri executori præsentet, sibi que faciat de beneficio provideri, Clement. unic. V. Scelus. de Concess. præb. jmd &, si primum rescriptum impetranti tale tempus ab Ordinario aliòve executore secundi rescripti assignatum, isque, ut intra tempus illud sibi provideri faciat, monitus fuisset; cum enim intra talem terminum literas, cum posset, non præsentans sibi que non faciens provideri, de notabili negligentia planè convincatur Glossa in Clement. cit. V. Menses, meritò ei præferatur impetrator rescripti secundi, c. Tibi qui cit. V. fin. Felin. cit. n. 5. casu 3. & 4.

Secundò, si rescriptum, quoad Datam posterius, non solum antè præsentatum, sed ejus etiam facta executio & beneficium illud præsentanti bona fide actu collatum fuisset ante præsentationem rescripti, quoad Datam prioris: & istius impetratori objici posset dolus vel notabilis negligentia admissa in præsentatione, c. & V. fin. cit. quòd v.g. istius impetrator Titius beneficium vacans Caio, qui posterius impetravit & præsentavit, ab Ordinario aliòve executore contestati sciens, id fieri sit passus; tali enim casu beneficium Caio non auferendum, in c. cit. cum Franco n. 8. notant Laiman n. 1. & Pirrhing ad hanc Rubr. n. 170. ut adeò Titius gratiam Apostolicam, quam æstimare & revereri oportuisset, parvi faciens & quodammodo eâ abutens sibi imputare debeat jacturam, quam multatâ suâ & alterius præventionem incurrit, Vivianus in c. Tibi qui cit. 5. fin.

Tertiò, si primò rescriptò alicui de præbenda, secundò alteri de præbenda & Dignitate, Personatu vel Officio in Ecclesia provideri Papa mandasset, præ-

benda Dignitati, Personati vel Officio annexa vacans conferenda est impetranti rescriptum secundum; ut ad eum tali casu primi impetrator eò solum casu preferendus sit, quò vacat præbenda, quæ Dignitati, Personati vel Officio annexa non est, c. *Quia sepe 15. de Prab. & dignit. in 6.* quia præbenda annexa v.g. dignitati huic tanquam principali accelioria est; ac proinde eam sequitur, per *Reg. Accessorium 42. in 6.* Glossa *fin. in c. cit. ubi Laiman & Barbosa uterque n. 2.*

Quartò, si ejusmodi Gratia rescripto posteriori inserta esset clausula *An referri*; quæ Papa ejus impetratorem omnibus aliis, etiam ante ipsum Apostolica & quavis alia autoritate de simili gratia expeditas literas presentantibus, præferri mandasset, c. *Quodam 40. de Præbend. & c. Auctoritate 7. de Concess. præbend. utrobique in 6.* cum enim hujusmodi rescripto posteriori inserta clausula, quoad *Datum* prior gratia Apostolica alteri facta, revocetur, illius impetrator isti, sive rescriptum quoad *Datum* prius presentanti omnino est preferendus, *Felin cit. n. 5. in fine* ubi istius clausulæ vim latè examinat.

167. Dubium secundò est, quodnam rescriptum ad beneficium in Ecclesia vacans aut proximè vacaturum preferendum sit ex duobus, eadem die expeditis. Si eà die alterum prius impetratum & expeditum appareat, vel impetrantis confessione aut quacunque alia ratione constet vel probetur, id postea expedito preferendum est, juxta c. *Tibi qui & c. Eum cui cit.* Si id nec appareat nec probetur, prævalebit, quod prius est presentatum, *arg. Reg. Qui prior cit. Glossa in c. Duobus 14. V. Impetraverit in 6. ubi Francus n. 4. Gemin. n. 2. & Laiman. n. 2.* Si utrumque simul presentatum sit, locus erit gratificationi;

ut, sicut ex duobus æque idoneis ad idem beneficium à patrono laico presentatis Episcopus, quem vult, in illo instituire, *Glossa in c. Cum autem 24. V. Judiciò Episcopi de Jure Patronat.* Sic Ordinarius ex duobus, eodem die expeditas duas gratias Expectativas vel Mandata de providendo simul presentantibus, beneficium vacans, cui vult, valeat conferre, *Glossa in c. Duobus cit. V. Teneantur, ubi Franc. n. 2. & 5. & Laiman. cit. n. 2.*

Sed licet hæc tenentur dicta locum habeant in gratiis Expectativis & Mandatis de providendo, quorum usus olim frequens, post decretum verò S. Synodi Trident. *sess. 24. cap. 19. de Reformat.* & hodie perrarus est: alia tamen ratio est Apostolicorum Gratia rescriptorum, ad beneficia vacantia impetratorum; cum enim hujusmodi rescriptorum super eodem beneficio expeditorum posterius, sine prioris mentione impetratum, subreptitium nullumque sit, casu quò de alterius prioritate non constat, neutrum mandandum erit executioni, donec Papa, ad quem recurrendum est, de literarum prioritate mentem suam declaret & statuatur aliquid certi, *cit. Franc. n. 6. Laiman n. 2. in fine & Pirhing ad hanc Rubr. n. 173. §. Alia.*

Dubium tertio est de duobus rescriptis, quorum unum generale est & alterum speciale. Hoc casu generali, tam Justitiæ quàm Gratia, rescripto per speciale, sive hoc prius sive posterius sit impetratum, derogatur, licet illius nullam mentionem faciat, ut c. *1. & c. Pastoralis 14. §. sine* habetur & declaratur exemplis; sic enim rescripto, quò Cajo liberè appellandi facultas generaliter conceditur, etiam in casibus, quibus appellare Jure communi permissum non est, prævalet rescriptum, quò causa inter eundem Cajum & Titium controversa iudicibus delegatis committitur cum clausula, ut *Appellatio- ne re-*

ne remota procedant, etsi in posteriore nulla mentio fiat prioris, *c. 1. cit.* Eò dem modò, non obstante rescripto, quò Episcopo generaliter conceditur facultas conferendi beneficia, intra suam diocèsin ad sedem Apostolicam devoluta, executioni mandari potest alterum, quò unum ex hujusmodi beneficiis devolutis conferri jubetur Petro, nullà mentione factà generalis facultatis Episcopo concessà, *c. Quamvis 38. de Prab. & dignit. in 6.* Ratio est partim; quia, tam legitimis quàm Canonicis sanctionibus spectatis, per speciem generi derogatur, ut habent *Regula 81. ff. & 34. in 6.* licet generis in specie, ei derogante, mentio non fiat, *c. Dudum 14. V. Nos igitur de Prabend. in 6.* partim; quòd Princeps, ejusmodi facultatem generaliter concedens, non censetur omnino velle abdicare, sed sibi reservare potestatem, ejusmodi actus exercendi, Panormit. *in c. cit. n. 10.*

Neque hanc resolutionem, at difficilem reddat, evertit; quòd hujusmodi privilegium generale, cum Juris communis corpore clausum non sit, Papa verisimiliter ignorare, ac proinde eò indultum & quæsitum jus, si non exprimat, tollere velle non videatur, *arg. c. 1. de Constitut. in 6.* propter quam causam specialis concessio decimarum alicujus prædii intra fines Parochiæ sitæ, facta post generalem concessionem decimarum, ex prædiis intra ejusdem Parochiæ fines sitis provenientium, à Panormit. *in c. 1. cit. n. 10.* pro subreptitia habetur, si mentionem non faciat generalis concessionis præcedentis. Non, inquam, resolutionem hoc evertit; partim, quia Papà per rescriptum speciale posterius prioris generalis utilitatem non omnino tollit: sed solummodo limitat, ei derogando in aliquo casu occurrente: quod faciendi potestatem priori & generali concessione sibi non ademit, Un-

de posterioris ejusmodi rescripti causa non tam est ignorantia Principis, quam ab isto sibi reservatum jus, generale in aliquo casu speciali limitandi; cum hoc facere non omitteret, etiam si generalis concessionis præcedentis recordaretur, *arg. V. Nos igitur*, ut in *c. 1. cit.* notant Laiman *n. 3.* & Gonzalez *n. 17.* partim; quia generali concessione decimarum impetranti acquiritur jus in re: cui speciali concessione posteriore sine ipsius mentione non derogatur; quia Princeps in ejusmodi jure alicui quæsito præjudicium interire non præsumitur, nisi exprimat, *l. Prætor. ait. 2. §. 16. ff. Ne quid in loco publi.* Aliter res se habet in generali concessione conferendi beneficia in certa diocesi, omnes causas cognoscendi, liberè appellandi, aliòve ejusmodi legitimis actus exercendi; cum enim eà non in re, sed ad rem tantum jus tribuatur, mirum non est, quòd eorum aliquem exercendi facta concessio specialis præcedenti generali deroget, sine istius ulla mentione, *cit. Laiman n. 8.* & Pirthing *ad hanc Rubr. n. 164.*

Neque, ut videri potest, eidem resolutioni obstat *c. Ex parte 12. de Offi. deleg.* ex cujus decisione rescriptum, quò Papa laico conferri mandat beneficium primò vacaturum in certa Ecclesia alicujus diocesis, subreptitium est, si mentionem non faciat priùs impetrati rescripti quòd in Diocesi istà primò vacaturum beneficium Titio iussit conferri; quia rescriptum posterius priori generali directè contrariù est, ejusque utilitatem omnino tollit; cum verificari tantum in uno scilicet primò vacante possit; ac proinde, si primum vacare contingat in dicta Ecclesia, in eodem beneficio, in quo posterius rescriptum debet verificari, ut cum Bartolo *in l. Si domino 99. ff. de Legat. 1. n. 1. rescripta observant Panormit. in c. cit. n. 6.* Laiman *n. 3.*

Excipi-

170. Excipiendi etiam sunt duo casus, quibus generali rescripto per speciale, sine illius mentione, non derogatur: scilicet primò, si generali rescripto inserta sit clausula, derogationem excludens sine expressa ipsius mentione; cum enim rescripto generali, tali clausula munito, ad sibi derogantis rescripti posterioris formam exigatur mentio generalis, huic derogandi vim sine tali mentione speciale rescriptum non habebit, & irritum erit, *arg. c. cum Ordinem 6. ut ad hunc textum notant Panormit. num. 2. Decius n. 3. & Laiman n. 1. Sin c. Pastoralis cit. §. fin. not. 1.* Secundò, si in generali rescripto enumeratæ & specificè expressæ sint personæ aut res, super quibus rescriptum fuit impetratum; cum enim specifica ejusmodi expressione rescriptum generale, quoad personas & res expressas, evadat speciale, ei quoad res & personas specificè enumeratas derogandi vim speciale rescriptum sine prioris mentione non habebit, Panormit *in §. fin. cit. n. 1. & Peckius ad Reg. Generi 34. in §. n. 4. ad §.*

171. Si generale sit rescriptum utrumque, id quod magis speciale est, *arg. c. 1. §. c. Pastoralis 14. §. fin. cit. &* si alterò magis speciale neutrum sit, prius impetratum posteriori prævalebit, si hoc clausula priori derogante non sit munitum. Secus est, si talis clausula inserta sit posteriori, Vallens. *ad banc Rubr. §. 5. num. 3.*

Eòdem modò, si utrumque sit speciale, v.g. si duo rescripta super una eademque causa impetrata, iisque causa delegata sit iudicibus diversis, prius prævalebit intra annum, saltem si ejus mentio non fiat in rescripto posteriori, *c. Cæterum 3. &* prioris impetrator contra posteriori de subreptione excipiendi opponat, ut cum Panormit *in c. cit. n. 9.* monet Laiman *n. 2.* Post annum verò evanescente

priori convalescet posteriori, *c. Si autem 9. §. c. Plerumque 23. &* intra annum etiam priori præferetur, si hujus fecerit mentionem, *c. Cæterum cit. &* ibi DD.

ARTICULUS XI.

De Rescriptorum Apostolicorum Executione.

SUMMARIUM.

172. *Facienda hæc est intra tempus expressum rescripto.*
 173. *A Jure executioni, si rescriptum Justitia, nullum:*
 174. *Si Gratia sit, 30. dierum tempus prefixum est:*
 175. *Quò lapsò executio ab eodem,*
 176. *Vel à substituto executore peti potest:*
 177. *Nisi ob subreptionem vel persona inhabilitatem sit denegata:*
 178. *Quò casu ad Sedem Apostolicam est appellandum.*
 179. *Executor aliquando in solam veritatem narratorum:*
 180. *Aliquando etiam in persone idoneitatem inquirat.*
 181. *Examen provisò, cum ejus idoneitas notoria:*
 182. *Non etiam cum privatim nota est, remitti potest.*
 183. *Eò semel reprobatus pro approbatione iterum examinandus non est.*
 184. *Per errorem judicato idoneo facta collatio tenet.*
 185. *Pape morte non expirant rescripta Gratia:*
 186. *Nisi ad illius persone beneplacitum,*
 187. *Vel*